

FOLK OG LAND

Bokklubben
Forsøpsvett / H.

NR. 20 — 15. ÅRGANG

LØRDAG 11. SEPTEMBER 1965

LØSSALG 1 krone

Siegfried:

Med Unni Diesen bak kulissene

ÅPENHJERTIGE AVSLØRINGER OM BÅDE DET ENE OG DET ANNET I BOKEN «KVINNE I KRIG»

«Av de som bodde på «Retiro» (et gamle hjem i Molde som ble brukt til innkvartering under krigshandlingene i Norge), var det bare Einar Gerhardsen og Finn Larsen jeg egentlig sympatiserte med. Vi hadde felles venner, vi hadde vanket i de samme kretsene og til dels stelt med de samme tingene.»

Det er admiral Diesens datter, Unni Diesen, som klarlegger sin radikale fortid og sin derav følgende innstilling til «nazismen» og begivenhetene under verdenskrigen på denne måte i boken «Kvinne i krig», som er kommet i år på J. W. Cappelens Forlag.

Om denne bok, som har fått påfallende liten omtale i norsk presse og som vel nærmest må sies å være «tiet ihjel» etter aller beste «god-nordmann»-mønster, forteller forfatterinnen i forordet at det dreier seg om dagboksopptegnelser i tiden fra 9. april til 22. desember 1940. «Den har hvilt i disse 25 år, og ingen har fått lese den. Jeg har følt meg bundet av min taushetsplikt som stats-tjenestemann.» (Hun var sek-

Forfatterinnen

retær i Handelsdepartementet fra 1936, og da regjeringen stakk av fra Oslo 9. april 1940 fulgte hun med og ble utenriksminister Kohts sekretær til hun i slutten av året ble overført til annen stilling i Canada som følge av rykter som gikk om hennes forhold til utenriksministeren. Senere ble hun «lagt på is», men fikk så sent som i begynnelsen av dette år en billighets-

erstatning etter stortingsvedtak.)

«Etter å ha sett andre bøker om dette tidsrom, som er kommet i de senere år», skriver forfatterinnen, «følger jeg meg hverken moralsk eller juridisk bundet til å tie lenger.»

En anmelder i en av Oslos dagsaviser sier hertil at «det spørs om hun ikke burde gjort det likevel.» Og et slikt syn fra et slikt hold forstår vi utmerket godt etter å ha lest gjennom boken og notert oss noen av de temmelig åpenhjertige uttalelser om det som foregikk bak kulissene i disse kretser, først under begivenhetene i Norge og etterpå i emigrasjonen.

Statstjenestemennene teller på knappene.

Efter at allehånde publikasjoner i år har forgitt sine lesere med skildringer av heltegjerninger, av innbitt motstandsvilje og besluttsom kampånd, synes vi fru Diesens skildring av hvorledes hun opplevet det, er nødvendig som et motstykke.

På side 13 forteller hun således om hva det var som først og fremst plaget de funksjonærer fra siviladministrasjonen som hadde fulgt med den flyktende regjering:

«Det så ut til at det ville bli en ynkelig overgivelse med tyskerne på plass i hele siviladministrasjonen som et perspektiv. Og da ville ganske sikkert utrenskningene komme. — For meg sto dette som det verste av alt (!), og jeg tenkte med meg selv at da får du komme deg ut av landet før grensene blir lukket for godt.

Statstjenestemennene gikk og murret. Det var jo blant annet gasjedag i dag. (!). Og så ble det vedtatt å holde et møte mens man ventet på utenriksministerens redegjørelse for utfallet av forhandlingene mellom Kongen og den tyske minister, dr. Bräuer.

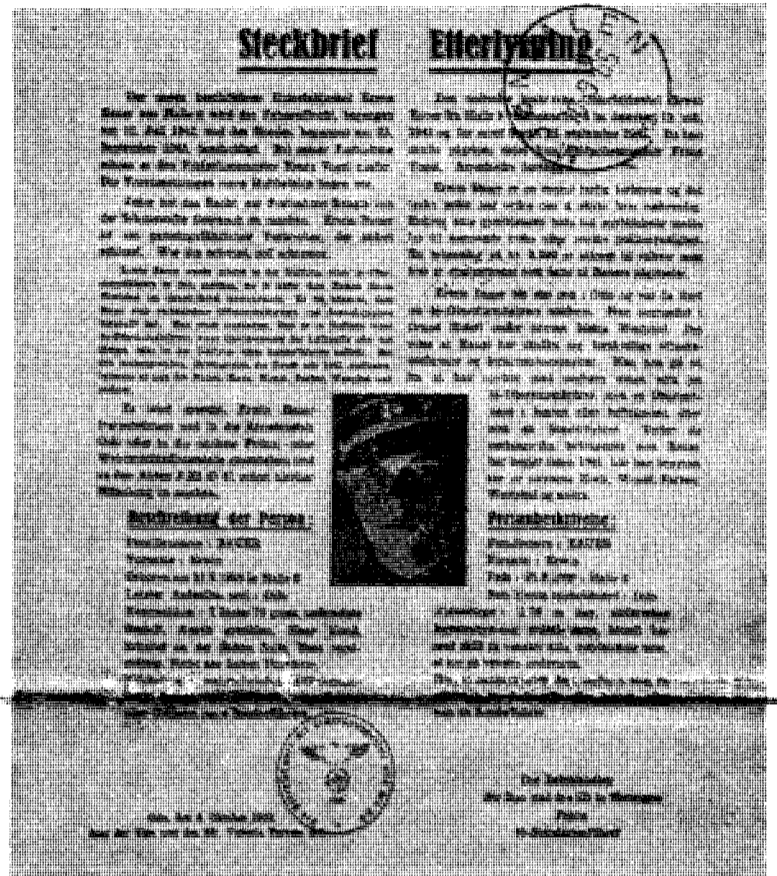
Da møtedeltagerne samlet seg, viste det seg snart at ingen ønsket å lede sammenkomsten. Ekspedisjonssjef Hillestad ble praktisk talt tvunget til å påta

De gamle antimilitarister ville gjerne ha militære titler

Britisk „psykologisk krigføring“

SEFTON DELMER FORTELLER HVORLEDES EN BRUTALT OG KYNISK FORFALSKET BREVER M. V.

Her er den plakaten som Delmers avdeling trykket opp med en falsk efterlysning. Hensikten var å få både nordmenn og tyskere til å skyte på tyske offiserer. I «personbeskrivelsen» heter det således at «han er sannsynligvis iført uniform som en offiser i SS, Luftwaffe eller hæren, eller som en Sonderführer». Forhåpentlig er gjengivelsen så tydelig at våre lesere med lupe selv kan tyde teksten.

Engelskmennene er som kjent uovertrufne når det gjelder det som idag med et fint ord kalles «psykologisk krigføring», mens det i gamle dager ble karakterisert som løgn satt i system. Fremdeles den dag idag er det denne krigstidens propagandaløgn som dominerer i den syke verden som stod frem av annen verdenskrig. Ja, i den

grad dominerer den at den alminnelige mann idag faktisk tror at det var tyskerne og dr. Goebbels som var slike løgnens og propagandaens verdensmestre, mens det faktiske forhold er at ingen hverken i første eller i annen verdenskrig har kunnet gjøre britene rangen stridig i så måte.

Forts. side 7

Regjeringen på flukt i april/dagene 1940

Forts. side 2

Med Unni Diesen —

Forts. fra side 1

seg dette hvervet som den eldste av de tilstedeværende.

Han var av den oppfatning at det kunne hende det norske folket ble kløvd i to. Noen ville nok slutte seg til Quislings regjering, da denne kanskje ville få en slags anerkjennelse, eventuelt ved at Kongen abdiserte og Kronprinsen utnevnte Quisling til regjeringssjef. Men han regnet med at regjeringen Nygaardsvold ville fortsette kampen og få mange med seg. Han var i tvil om hva som da var landets lovlige regjering. Andre hevdet at de hverken juridisk eller moralsk var forpliktet til å følge en regjering på flukt. — Det var mye gjort at de hadde fulgt med så langt som til Elverum. Utenfor landets grenser ville de i hvert fall ikke følge med.

Det ble av enkelte uttalt at de egentlig aldri hadde hatt noe imot nazismen. Andre var oppatt av at de selvsagt ville miste sine stillinger og at deres familier da ville stå uten eksistensgrunnlag. Det måtte kunne gå an å få en «overenskomst med tyskerne», slik at man kunne fortsette sitt arbeide som før.»

Det var nesten bare Unni Diesen som viste det store mot og den store standhaftighet. Selv Koht var det dårlig med:

«Utenriksministeren så forferende ut og ga oss inntrykk av at situasjonen var helt håpløs da han sa at denne regjeringen kanskje ville bli fredløs, og ikke lenger ha noe å bysne tjenestemenn. De fikk gjøre som de ville.»

Og slik gikk det da ifølge forfatterinnen:

«Klokka var omtrent 5 om ettermiddagen da møtet var over, og det kom til å bli en rar ventetid. Rottene forlot det synkende skip med en viss hast.»

Men det var da litt heltemot i denne penible tiden også. (Side 28 o. fl.)

«Kommandant' Lauritsen i Innbygda var et lyspunkt og en opplevelse jeg ikke kommer til å glemme. Der kommer denne gutten fra Nordstrand Arbeiderungdomslag kjørende med en evakueringsbil og 2 øre i lommen, men overtar uten videre kommandoen over de — øyensynlig — forvirrede sjøler han støtte på. (!) Han får lister over hjemmenazistene av sine partifeller i bygda og putter dem inn (!) Han var så ivrig at det kanskje kommer til å gå slik som Koht sa: 'Om en uke har han vel arrestert hele bygda og rekvirert alle varene.' Likevel — det var en lise for sjelen å treffe et menneske som var villig til å ta ansvar. (!)»

Gerhardsen får blod på tann.

«Lauritsen ba om å få en slags militær grad eller tittel (alle de gamle antimilitaristene var jo gale etter det) og jeg tror

han ble utnevnt til sersjant. Da fikk Einår Gerhardsen blod på tann. Han ville også ha en grad og bli befal. (!) Som gammel steinarbeider trodde han at han skulle kunne bygge fine barrikader, og arbeiderne ved Rausfoss var han sikker på å få med seg, blant alle andre han trøstet seg til.»

Efter denne krigerske innsatsen fra den gamle antimilitaristen ble hoffsjef Wedel-Jarlsberg meget betatt og utbrøt ifølge forfatterinnen: «— men de er jo nasjonalsinnede disse menneskene — (!) Hvortil forfatterinnen da

«benyttet anledningen til å si at slike folk som Lauritsen hadde vi mange av i arbeiderungdomslagene.»

For om enkelte kanskje syntes det gikk vel vidt med Lauritsens arrestasjoner etter proskripsjonslister fra partifellene, så var det visst ingen som hadde noe imot hans rekvisisjoner. Forfatterinnen bemerker anerkjennende:

«Efter at Lauritsen hadde servert oss fin nattmat, takket være hans rekvisisjoner, kom vi endelig av gårde.»

Efter hvert som reisen varte tapte tydeligvis forfatterinnens begeistring for de store gutta seg. Men unntagelser var det. Hun sydde i Molde i bukseknapper for forsvarsminister Ljungberg og «fikk dyp sympati for denne fine mannen.» Men

«Jeg tror ikke jeg gjør de andre urett når jeg sier at de var vesentlig innenrikspolitikere som ikke hadde hatt tid og anledning til å skaffe seg de kunnskaper som er nødvendig for å kunne følge med i det som skjer på utenrikspolitikkens valplass.»

Da avslutningen av Norges krig nærmet seg, ble det brann i rosenes leir. (Side 70):

«Den 4. juni. For en dag! Koht fortalte meg at i regjeringen er det et fryktelig bråk. Særlig var Hambro, som nå møtte i regjeringskonferanse, aggressiv. Han ville ha byttet ut flere statsråder og hadde bestemte personer han ønsket utnevnt i deres sted. Nygaardsvold slo i bordet og sa at det var ham som statsminister som bestemte hvilke personer han ville be Kongen utnevne til medlemmer av regjeringen, om det skulle bli noe bytte. Hambros raseri gikk mest ut over Johan Ludw. Mowinckel, som Hambro mente hadde hovedansvaret for nedbrytningen av Norges forsvar, dels for sin holdning i Stockholm, der han var en slags leder for Stockholmsgruppen.»

Hos «den allierte».

Det var ellers ikke bare å komme til «det allierte» England heller og få god mat. På side 90 bemerker forfatterinnen resignert:

«Vi var jo, når alt kom tli alt, bare gjester i England, og vi fikk vel skynde oss å lære landets skikker å kjenne.»

Og det skulle bli enda verre. (Side 100):

«For øvrig er engelskmennene mistenksomme nok. Og en dag hendte det noe som jeg virkelig er sint for. Nørve fra Norges Bank hadde bankens revolver i sin kuffert og jeg hadde min gamle krigsrevolver i min. Så kommer vi hjem, finner kuffertene gjennomrotet og revolverne borte. Ikke engang en kvittering hadde de engelske «gentlemen» etterlatt seg. Vi var aldri blitt spurt om vi hadde våpen og hadde vi blitt bedt om å deponere dem så hadde vi sikkert gjort det. En slik opp-treden synes jeg er rett og slett uforskammet.»

Og det må en vel være enig i når det gjelder selveste privatsekretæren til «det allierte» Norges utenriksminister!

Sensasjonelt telegram.

På side 103 forteller forfatterinnen om noe vi iallfall ikke har hørt før:

«Tirsdag 25. juni. En ny dag, og nye bekymringer. I dag er det særlig Kongen og Kronprinsen som har fått ubehagelige meldinger. Fra Stockholm kom det et telegram fra Kronprinsessen, som fremdeles oppholder seg i Sverige med barna, om at folk der har foreslått henne at hun skal reise tilbake til Norge. Så skal prins Harald bli konge under en formynderregjering. Kongen og Kronprinsen forela øyeblikkelig telegrammet for regjeringen. Hans Majestet var meget sint. Hvem er det som foreslår slikt? Er det kretser som står det svenske kongehuset nær og mener de skal redde «dynastiet»?

Det er de stygge tyskerne som står bak, mener forfatterinnen, og tilføyer at:

«Det ser jo fint ut at de bruker Stortinget til å fremme sine planer, men Stortinget i et okkupert land er ingen fri og uavhengig statsmakt (i motsetning til 'gjestene' i England). Jeg forstår ikke hva Mowinckel og Frihagen mener med å be Kongen

Forts. side 7

Husrom

Stillfarande student (sosialøkonomi) ynskjer husrom i Oslo. — Skriv til Håge Tveit, Nissedal.

ANNELISE PAROW

TANNINNSETNING

Trondheim

TANNLEGE
MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

Synnøve Lie 80 år

Vi sitter som så ofte før hos vår kjære Synnøve Lie i hennes koselige værelse bak blomsterbutikken i Frognerveien og hygger oss med en kopp kaffe og en prat:

— «Frøken Lie, hva var det som i sin tid, ja alt i 1933 gjorde at De sluttet Dem til Nasjonal Samling?»

— «Jo, det skal jeg si Dem. For første gang møtte jeg da et parti som forfektet de samme idealer jeg selv gjennom et langt liv hadde sett som de viktigste:

rettferdighet og sannhet.

— «Hva var og er så Deres personlige oppfatning av vår fører, Vidkun Quisling?»

— «Jo, hele hans personlighet virket på meg så absolutt hederlig og rettskaffen. En mann uten svik. En nasjonal helt. Man kunne jo heller ikke unngå å bli slått av hans lysende intelligens og profetiske syn. En mann langt forut for sin tid».

— «Og nu har De i mere enn en menneskealder drevet denne Deres «blomsterende» forretning og klart Dem bra tvers igjennom «retts» oppgjør og langvarig forfølgelse?»

— «Ja, jeg har holdt på

her i over 40 år, og det beste av det hele er at jeg tross alt har fått bevare min kjærlighet til folk og fedreland ubeskåret».

Det står respekt av Synnøve Lie som den hele tid — også etter kapitulasjonen — åpent og ærlig har forfektet sitt standpunkt overfor en hvilken som helst kunde når hun ble spurt.

Frøken Lie er ellers kjent for det arbeid hun har nedlagt i foreningen KRISTNE VENNER.

Til slutt ber da frøken Lie om å få sende en hilsen til bladet «Folk og Land» med takk for dets rene linjer og uforferdte tale. Og ber oss samtidig å fremføre en personlig takk for den flotte annonse man har gitt plass til gjennom en rekke år for en meget rimelig betaling! Den har skaffet henne mange gode venner og kunder blant NS-folk over hele landet. Hun mener også at Forbundet for Sosial Oppreisning har vært av meget stor betydning og virket samlende for oss alle.

Synnøve Lie fyller 80 år den 11. september.

Vi takker for det lysende eksempel! Og ønsker mange gode år fremover!

K. Aa. N.

En rekke valginnlegg

Det later til at valget påkaller stor interesse blant våre lesere i år i motsetning til tidligere. Vi har fått en rekke innlegg, men dels har de vært så lange og dels er de kommet oss ihende så sent at vi ikke har kunnet få dem med i dette siste nummeret før valget. Vår avis må jo av tekniske grunner gjøres ferdig en god stund før selve utgivel-sesdatoen. Vi skal imidlertid ta med et kort utdrag av to av innleggene fordi de peker på andre sider av saken enn de som hittil har vært berørt.

FRA 1945 OG TIL NU

I 1945 karret AP iland 85 tingmenn. Et tall som datt ned til 74 det første året alle NS-folkene kom frem til urnene — med deres ca. 100 000 stemmer. Hvis vi manner oss opp denne gang og møter mannjevnt opp, skulle vi kunne stable frem omkring 150 000 stemmer; og hvis vi gir dem alle til de fire høyrepartier: Venstre, Høyre, Senterpartiet og Kr. Folkeparti, er det i vår makt å vippe Arbeider-Krati-tiet ut av regjeringsstolene

for evig og alltid, og sette inn en samlingsregjering.

**Arnold Lockertsen.
OSLOVALGET**

Så er det et parti til. Vi vet ennå så lite om dette partiet. Vi har bare sett at på partiets liste står en mann som har vært en ufor-trøden forkjemper for sannhet og rett i årevis. En mann som aldri har tilhørt vårt parti og som aldri kan stem-ples som «nazist». Men som var en av de aller første som tok opp all urettferdigheten i det såkalte «retts» oppgjø-ret. Allerede den gang var det brennfarlig og nær sagt forbundet med risiko å på-peke at vi som hadde vært i NS også burde nyte rettferdighet og likhet for lan-dets lover. Publikasjonene hette TROLLSPEILET og PARAGRAF 100.

Husker vi dem? — Ja- visst.

Som en dråpe manna i ørknen kom disse trykksa-kene til oss da de store avi-sene kastet seg over oss med sine flodbølger av hat og hets. Det nye partiet heter «Frihetsvernet». Skulle vi stemme på det alle vi som ennå ikke har glemt uretten, vi og våre nærmeste? Jeg tror ikke det ville bli så få av oss.

Det kan jo være artig å prøve noe nytt

I. G. N.

Daglig friske blomster

Blomsterforretning

SYNNØVE LIE

Kranser til alle priser

Frognerveien 30, Oslo

Tlf. 44 22 30

FOLK OG LAND

UAVHENGIG POLITISK PUBLIKASJON

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig
ALEXANDER LANGE

Valget

Vi regner med at dette nummer av bladet kommer leserne ihende før valget og vel er det, fordi vi gjerne enda en gang vil be dem tenke over om det ikke ved dette valg er på sin plass å være med på skape bevegelse igjen i norsk politikk. Uansett fordelingen av skylden for «retts»-oppjøret mellom de parlamentarisk ansvarlige i Arbeiderpartiet og de borgerlige partier som understøttet uretten, så er det klart for enhver at med det nuværende styre er uretten låst fast for godt. Det er nok mulig — ja, kanskje sannsynlig, at vi ikke har noe å håpe på under et borgerlig styre heller. Men da er iallfall mulighetene tilstede uansett hva som hittil har hendt.

Ut fra disse betraktninger vil vi altså for dette valgs vedkommende som et forsøk oppfordre NS-folk til å stemme borgerlig, og vi viser til hva derom er anført på annet sted i avisen av Olaf Holm og av redaksjonen.

Hewinskomplekset

Quislingbiografien til engelskmannen Hewins har tydeligvis rammet midt i blinken av rettssvikernes onde samvittighet. Alt fra begynnelsen av foranlediget den de utroligste uttalelser og skjeldsord fra folk som en ellers skulde tro bedre om, blant andre Arbeiderpartiets prestelige fylkesmann Varmann. Videre trådte «ekspertene» under heiarop i pressen sammen til drøftelse av om det i England kunne aksjoneres mot endel uheldige, men rent perifere anførsler i boken til Hewins for dermed å slå også alt det riktige ihjel etter gammelt mønster under norsk behandling av angrepene på «retts»oppjøret. Heldigvis for herrene oppgav en denne tanke. De britiske retter har jo bevart sin selvstendighet og lar seg ikke dirigere av makthavere eller andre.

I befippelsen grep man så til å blåse opp en privat tvist mellom FOLK OG LAND og Sverre Hartmann — som forøvrig ble løst ganske lett og uten myndighetenes mellomkomst — til en stor affære verdt omtale over mange spalter i alle aviser og stort oppslag i fjernsynet. Her skulle en få en Hewinsaffære på norsk jord, forkynte VERDENS GANG og riksadvokaten ilte personlig til for å vareta de «almene hensyn» hans skjønn fant krevet offentlig tiltale mot vårt blads redaktør.

Da fornærmede forsvant i og med forliket, forsvant også riksadvokatens lovlige adgang til å engasjere det offentlige i saken, og etter hva det svært godt underrettede VERDENS GANG vet å berette har riksadvokaten også trukket ordren om offentlig tiltale tilbake.

Heldigvis åpner det seg nu ifølge DAGBLADET nye muligheter gjennom en hetsfilm som «744 danske motstandskjemper» har skilliget sammen til og som skal sendes ut over verden. Når dette leses har den alt hatt premiere i Oslo. Den skal være bygget på såkalte autentiske opptak av en danske, og det legges naturlig nok stor vekt på å vise dagliglivet under 'hakekorsets svøpe' slik at «ikke minst for den nye generasjon blir den ypperlig historieundervisning».

Riktig nok er det så at fotografen — rimeligvis av gode grunner — da han tok seg over til Norge for også å bringe slike redselsskildringer herfra fant at «det var ikke så lett her som i Danmark, og resultatet ble null».

Men hva gjør det! Filmen «Norden i flammer» vil likevel gjøre sin virkning rundt i verden, håper DAGBLADET. For det kunne jo kanskje ha hendt her det som

Lindstrøm treffer spikeren på hodet

En kan si litt av hvert om byråsjef Lindstrøm, og det er da også blitt sagt — for å tale med VERDENS GANG (om Berggrav). Men han er iallfall ganske fresk av seg og treffer ofte spikeren på hodet. Hele den internasjonalt anstrøkne og negerglade norske presse er dypt rystet over noen notater Lindstrøm gjorde i Industridepartementet og som statsråd Holter lot passere uten videre. Selv synes vi det er meget i det den daværende byråsjef skrev til departementssjefen: «Det er nå et spørsmål om ikke tiden er inne for norsk utenriksledelse å konsentrere seg om Norge og de problemer som knytter seg til vårt eget land, og så får man la veggehus og DDT i Afrika, befolkningsproblemer og analfabetisme i Asia og Syd-Amerika ordnes av andre».

Han gir også utenriksdepartementet det gode råd at vi ikke må geberde oss «som om vi var en nasjon på 100 millioner mennesker og ikke 3,5 millioner» og at vi ikke må tro oss meningsberettiget til å ordne opp med alt mulig i verden. Og gjentatte ganger råder han utenriksdepartementet til nå å bekymre seg mere om Svalbard og mindre om «svartsmuskede sigøynere, underernærte indere og undertrykte hvite». Han skriver også om «kongonegre, plattfotede bladnegre» o.s.v. — Norge bør «løse sine egne problemer. Det har et latterlighetens skjær når man leser om vår utenriksledelses velmenende ord til 'de frie folk i verden'».

Vi tror i det hele tatt at saken mot Lindstrøm kommer til å by på litt av hvert både av freske fraspark og av pikante avsløringer fra Arbeiderpartiets departements-idyller.

Vask, maling,
tapetsering,
mønstermaling.

R I M E L I G

1. KL. FAGMANN

— Telefon 25 12 91 —

Kristne Venner

Har du lyst til å treffe gamle venner i et åpent miljø? — Kristne Venner møtes den første fredag hver måned i Collettsgate 43. Etter en tale er det bevertning og anledning til selskapeleg samvær. Møtetid: kl. 19,30.

hendte i det Danmark som ikke hadde noen Quisling. — Ialffall lufter DAGBLADET sitt Hewins-kompleks ved å erklære at «spesielt verdifullt for oss nordmenn er det hvis den (filmen) blir vist i England, fordi britene da med egne øyne kan se hvor meningsløs Hewins' bok om Quisling er». Tiltross altså for at resultatet av filmingen i Quislings Norge var lik null!

Hvilke absurde reaksjoner hos myndigheter og i presse vil Hewinskomplekset fremkalle neste gang?

Valget og vi

TIL STUDIUM I SISTE LITEN!

Redaktøren har oppfordret NS-folk til ved sin stemmegivning ved forestående stortingsvalg å ha oppmerksomheten rettet mot vippemandatene mellom partiene — innen hver valgkrets.

Her er et bidrag: Etter hva man har fått opplyst vipper siste mandat i Akershus mellom Ap. og Venstre. Valget mellom disse partier er ikke tvilsomt. Dessuten kan Venstres kandidat Halvdan Hegtun (alias Even Brattbakken) med sitt mindre gravalvorlige syn på tidens foreteelser nok ha en misjon på Stortinget.

I Oslo skal det siste mandat vippe mellom Venstre og Kristelig Folkeparti. Venstre i Oslo, det er «Dagbladvenstre». Det stemmer ingen NS-mann på.

Den som har fulgt Kri.s representanter i Stortinget, har ikke unngått å se, at de er ikke bare «kristelige», som partiet chikaneres for, men kristne menn av høy etisk standard. At det siste er påkrevet vet ingen bedre enn NS-folk. Dessuten er partiet intet karrierparti. Strebere får søke annensteds hen.

På Høyre stemmer man overhodet ikke — uansett valgkrets. Partiet har godtatt som en av sine fremste menn en mann, som da «retts»oppjøret sist var på tapet i Stortinget presterste å innrømme, at det var ulovlig, men «nødvendig». Siste påstand ble ikke nærmere be-lyst. Slike uhyrligheter får partiet som sådant ta ansvaret for. Følgelig stemmes der ikke på Høyre, der som konservativt parti fremfor noe annet burde holde seg til gjeldende lov og rett og ikke komme med revolusjonær jus fra Moskva.

NS har forøvrig ved et tidligere stortingsvalg flyttet litt på brikkene på lignende grunnlag.

Ap. er det utpregede karrierparti, som med statsministeren i spissen har knesatt den politiske nepotisme ved belønning med høye embeder til dem, som «har ofret (sic) seg» for politikken, — endog

Arkitekt

HUSTAD

Bærumsvei 5 — Ø Ullern
Telefon 55 61 29 — Oslo

til analfabeter i vedkommende embedsfag.

I Sogn og Fjordane bør der dog som en unntagelse stemmes på Ap. Det har sorenskriver Stavang ærlig fortjent for sin redelighet og sjeldne moralske mot.

Der har ved tidligere valg regelmessig vært gjort henvendelser fra oppstilte kandidater til NS-folk om å stemme på dem. Til gjengjeld har vedkommende lovet å støtte Forbundet i dets arbeide. Den enkelte NS-mann kjenner dem best selv. Slike løfter er hittil ikke oppfylt. Lister hvor vedkommende navn står, bør derfor forkastes til fordel for et annet parti.

OLAF HOLM.

I tilknytning til foranstående, som vi gir vår fulle tilslutning, vil vi for dem som finner det å være en plikt å stemme i år, antyde en fornuftig stemmegivning også i de valgdistrikter som Holm ikke nevner.

I Østfold synes vi Senterpartiet utpeker seg som det selvfølgelig stemmeobjekt og det samme gjelder Hedemark, hvor det kan være fare for at kommunistene tar tilbake det ene av Senterpartiets mandater. En bør etter vår oppfatning også stemme med Senterpartiet der hvor ikke andre hensyn spiller inn. Det gjelder i følgende valgdistrikter: Oppland, Buskerud, Vestfold (hvor partiet har en meget stor sjanse til å ta et mandat fra Arbeiderpartiet, eller iallfall fra Høyre), Vest-Agder, Rogaland, Hordaland, Møre og Romsdal (hvor partiet meget lett kan ta Arbeiderpartiets sistemandat), Trondelagsfylkene og Troms (hvor det også er stor sjanse til mandaterøring fra Arbeiderpartiet).

Kristelig Folkeparti bør vel få våre stemmer foruten i Oslo som Holm foreslår, i Telemark (hvor det kan være fare for tap av mandat til Arbeiderpartiet), Aust-Agder (hvor partiet har muligheter for å ta et Høyremandat), i Bergen (hvor partiets sistemandat er truet av Arbeiderpartiet) og i Nordland (hvor det vel står mellom dette parti og Venstre).

I Finnmark hvor kampen om sistemandatet nok står mellom Arbeiderpartiet og de rødere kommunistiske brødre, er det ikke umaken verd å stemme for våre folk.

Det er fremdeles en, om enn snau tid, til å få med seg noen naboer og venner fra «Sangforeningen» på en slik nødinnsats for å medvirke til litt uro også i norsk politisk liv.

Red.

Skyld og Soning

DEN BRITISKE JURIST F. J. P. VEALE GRANSKER «VÅR TIDS NØKKELPROBLEM»

Den britiske terrorbombingen

Den tyske offentlighet er gjentatte ganger inntrengende blitt oppfordret til å føle «kollektivskam» p. gr. av jødeforfølgelsene under NS-regimet.

Det medgås at jødeforfølgelsene under Hitler var en forbrytelse mot menneskeligheten, men nøyaktig det samme var den britiske regjeringens luftterror-kampanje mot den tyske sivilbefolkning. Hitlers «Endlösung der Judenfrage» ble fullbyrdet i strengt bevoktede fangeleire, i alminnelighet i fjerne områder, og strengeste hemmeligholdelse var ettertrykkelig blitt påbudt i den nasjonale sikkerhets interesse. Lindemannplanen ble gjennomført bak et slør av forløyede dementier av dens eksistens, noe den britiske offentlighet foregav å tro på. Men sannheten om disse angrep er nu offisielt medgitt. Det allerede nevnte verk som ble utgitt av det kongelige statstrykkeri i 1961 og som er sammensatt av offisielle dokumenter ved Sir Charles Webster og Noble Frankland, avslører at disse dementier var løgn.

Da de utførende av den hitlerske forbrytelse mot jødene alle er døde, har ingen vært interessert i å påta seg den håpløse oppgave å finne en rettfærdiggjørelse for dem. Når det imidlertid gjelder terrorbombeangrepene som det ikke lenger er mulig å bestride, så må det finnes en rettfærdiggjørelse for dem for å beskytte den britiske regjeringens ry iallfall for sannferdighet.

Av denne grunn har man funnet det nødvendig påny å vende seg mot hendelsene i 1939 og å forfekte at terrorangrepene var en rettfærdig gjengjeldelse mot Tyskland fordi det i dette år vilkårlig og bevisst styrtet en fredelig verden ut i krig.

Dette argument er nylig meget klart bragt til uttrykk av Noble Frankland, en av forfatterne av det nevnte offisielle verk om terrorangrepene. I hans anmeldelse av den engelske utgave av generalmajor Hans Rumpfs bok «Das war der Bombenkrieg» (Gerh. Stalling, Oldenburg 1962) skrev Frankland:

«Bombekasting fra luften skapte en ny utvikling av krigføringen. Det var en utvikling som behaget tyskerne nøyaktig like lite som innføringen av ubåtkrigen behaget britene.

Tyskerne hadde lett kunnet undgå konsekvensene av denne nye utvikling.

De skulle ha undlatt å begynne 2. verdenskrig og å gjøre menneskeheten til slaver.»

Dermed er vi igjen ved spørsmålet om krigsskylden i 1939. Er det en kjensgjerning at tyskerne begynte 2. verdenskrig?

Britene har en øm samvittighet når det gjelder terrorangrepene, akkurat som tyskerne har det når det gjelder Hitlers jødeforfølgelse.

For å bedømme disse to problemer må vi gripe tilbake til spørsmålet om Tyskland alene var ansvarlig for utbruddet av 2. verdenskrig.

Hvis Tyskland er eneskyldig, så var britene berettiget til å anvende alle mulige midler — til og med innbefattet

en så barbarisk form for krigføring som terrorbombekasting — for å forsvare seg.

På den annen side, hvis 2. verdenskrig var en følge av diplomatiske feil på begge sider — feilslagent «brinkmanship» som forfatteren har kalt det — så var begge parter uskyldige offer for denne feil. I så fall er det like umulig å finne noen unnskyldning for terrorangrepene som for Hitlers raseforfølgelser

Anatole France erklærte engang at ethvert stort folks historie vesentlig består av oppteget om feil, dårskaper og forbrytelser.

Riktignok består det en merkelig forskjell mellom det tyske folks innstilling til forbrytelser i dets historie og det britiske folks til de opptegete forbrytelser i britisk historie. Utvilsomt må dette tilskrives den nådeløse hjernevask som alle tyskere etter 1945 har vært utsatt for fra deres erobrerers side og hvis virkning fremdeles vedvarer, og delvis også den omstendighet at tyskerne i sammenligning med de highly sophisticated briter fremdeles befinner seg på et tidlig stadium av politisk utvikling.

Gjennomsnittstyskeren kunnegjør høylydt sin skyldige skam han føler for de forfølgelser hans landmann dengang gjorde, og også sin villighet til Wiedergutmachung. Han demonstrerer sin sønderknuste botferdighet ved betaling av overdådige kompensasjoner — uten å spørre — til enhver som hevder å ha lidt under raseforfølgelse, og med slike for enhver synbare gester som den gruppe tyske frivillige som for ikke lenge siden kom til England for å hjelpe til med

Forts. side 8

MED EN SOVJETSOLDAT I VERDENSKRIGEN

For FOLK OG LAND av armeneren Jerwand Dshanian

Forfatteren danser en armensk dans

(Fortsatt fra forrige nr.)

Dansen Kinto er skapt av armeniere fra Havlabar, og det finnes knapt en mann der, som ikke kan danse Kinto, selv om alle danser den på sin egen måte. Han la hånden på skulderen min og sa: «Vær så snild å danse for min skyld!»

I politiske spørsmål var han meg overlegen, men i dans hadde han ikke noe å lære meg, så jeg sa ikke noe, smilte litt, og tok av meg støvlene. Så gikk jeg ut på dansgulvet, og barbent gikk dansen lettere enn med de tunge, harde militærstøvlene.

Dette skjønte også tilsku-

erne, og da jeg var ferdig, stod Vera der med et skaut på hodet. — «Det kler deg,» sa jeg, «nå er du enda pener.» Og da smilte hun litt.

— «Jeg hadde hørt at du var danser,» sa hun. «Men visste ikke at du var så flink — du må ha vært profesjonell.» Kommissar Agulian oppfordret henne til å danse en Jablochka — en ekte russisk dans, og til min forbauelse gikk hun inn på dansgulvet og utførte denne Jablochka, som på russisk betyr eple. Og hun hadde virkelig noe av eplets glans over seg.

De to armenske musikerne satte nå i med en ekte russisk «Dihol» på trekkspill og tromme. Alt dette bragte meg på den tanke, at det var planlagt. Tilskuerne var i ekstase, de forlangte dansen omigjen og hun hadde en umiddelbar sjarm og et naturlig smil, som mange profesjonelle danserinner kunne misunne henne. Da hun var ferdig, sa jeg: «Jeg trodde at du bare var en flink telegrafist, men du danser like godt.» — «Takk for complimentet,» sa hun, «men jeg kan bare danse denne Jablochkaen.»

Nå fikk jeg lyst til å danse mere, og publikum var henrykt. Jeg danset den armenske bondedansen «Lorry», den eldgamle krigsdansen «Sjoror», og innimellom tryllet jeg med lommeterklær og sigaretter. Men det skulle jeg ikke ha gjort, for tilskuerne forlangte mere dans, og kommissar Agulian tok meg om skuldrene igjen. «En sverd-

Utdrivningens ofre i tall. Den tyske teksten er vel ikke vanskeligere enn at alle våre lesere klarer å tyde den.

(Forts. s. 6)

Kan sannheten varig undertrykkes?

AV ADVOKAT SVERRE HELLIKEN

III.

Et «retts»oppgjør, der lider av så åpenbare feil som foran påvist, har naturligvis fremkalt kritikk fra sannhets- og menneskekjærlige nordmenns og utlendingers side. Kritikken er blitt så intens at Benjamin Vogt i «Farmand» skrev at det blir en ny «firehundreårsnatten» (hvilken også hadde tidligere norske borgerkriger som årsak). «Den Norska Rättsuppörelsen» skrev 1956: «Det är ett misbruk av ord att kalla en dylik inrikespolitisk uppgörelse för en rättsuppörelse.»

Titusenvis av nordmenn er straffet etter en eksil regjering med dødsstraff utvidet § 86 for handlinger og unnlatelser under okkupasjon som mot norsk og internasjonal lov er betegnet som krigsfortsettelse.

En av kritikerne, høyesterettsadvokat Wiesener har i «Seierherrens Justis» (1964) behandlet rettsoppgjøret ut fra den oppfatning at anordningene var gyldige og krigen et faktum også etter 10/6 1940, skjønt han s. 89 nevner at «en rekke forhold indiserer at den norske kapitulasjon var total bl.a. at norsk overkommando ikke fulgte med til London.» W. siterer også fra *Aftenposten* 16/8 1960: «Umiddelbart etter at operasjonene i Norge var slutt sommeren 1940, gikk Ruge i varig krigsfangenskap som eneste norske offiser etter å ha henstillet til alle å gi æresord. Selvsagt ble hans valg truffet med kongens og regjeringens konsens.» Her må jeg få lov til på egen hånd å fremholde:

Artikkel 37, inntatt i Norsk Lovt. 1910, s. 498, bestemmer at en alminnelig våpenstillstand (som den av 10/6 1940) «innstiller overalt de krigførende staters krigsoperasjoner.»

Oppenheim «International Law», 7. utg., II, s. 596: «Krig opphører på 3 måter: 1) Når et land avstår fra videre

General Ruge som avsluttet staten Norges krig etter ordre

krigshandlinger og glir inn i fredelige forhold uten uttrykkelig fredsavtale. 2) En formell fredsavtale. 3) En krigførende avslutter krigen ved å overvinne sin motpart.»

I 1960 utkom Stryp Schlachauers «Wörterbuch des Völkerrechts». S. 335: «Det er tilstrekkelig at der avsluttes en overenskomst, hvorefter kamphandlingene opphører og hvor oppsigelse av overenskomsten er ufor- enlig.»

Avtalen 10/6 1940 bestemmer i pkt. 1: «Samtlige norske stridskrefter (Die gesamte norwegischen Streitkräfte) legger våpnene ned under den nåværende krigs varighet. Det dekker 1 og 3 hos Oppenheim og s. 335 i «Wörterbuch des Völkerrechts». Jfr. Nygaardsvold om 2 måneders krig og Norge beseiret (Ny norsk Kvitbok).

Den sist nevnte avtale hadde Ruge inngått «befalt» av Kongen og regjeringen. Krigsopphør er da etter internasjonal og norsk lov (bl. a. strfl. §§ 8 og 14) for annen verdenskrigs varighet utvilsomt. Og stortingspresidentene hadde 27/6 1940 tilskrevet Tyskland om villighet til fredsforhandling når Hitler ønsket.

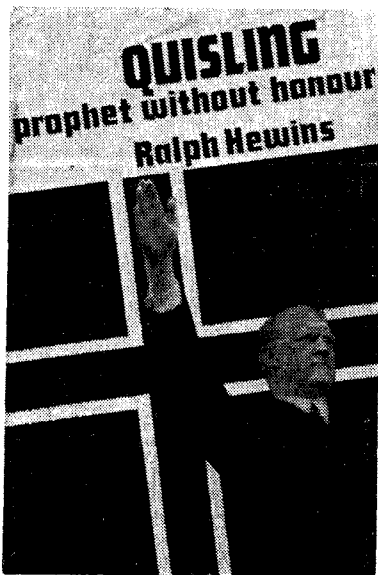
Allikevel er det interessant å bedømme de forferdelige dommene som overgikk medlemmene av det både før og under okkupasjonen legale politiske parti Nasjonal Samling. Og det har Wiesener gjort. Han bygger sin kritikk på det uhyggelige å gjøre det blotte medlemskap straffbart med inntil dødsstraff og faktisk ved utelukkelse av subjektive betingelser (strl. §§ 40 og 42). Han nevner s. 128 Høyesteretts straff av en kvinne som deltok i orienteringsløp blant bare norske.

Aktor og forsvarer foreslo begge forgjeves frifinnelse. Hvordan kunne det være krigsbistand? Jo, hun var medlem. S. 63: «perverst i domstolens tankegang». S. 94: «psykose i Høyesterett». S. 168 regner han oppgjøret som psykose. W. siterer soren skriver Prestrup: «Det er lavt under taket i Tingstuen idag». Om Haalandsaken skriver W. at dissensen (jfr. R.M.B. nr. 3, s. 9—11) i Høyesterett var juridisk riktig, og det danner «bevis for at flertallet tok feil.» (S. 82).

W. hevder s. 84 at det ikke har vært meningen med straffeloven at § 86 var et formaledikt med skyldspørsmålet avgjort i kartoteket til et politisk parti (jfr. Grl. § 100). S. 132: «I betenkelig grad ser det ut til at naziånden har smittet over på nazistenes motstandere.» S. 148 betegne han eksilregjeringens virke som «krisejustis». (Ego: Jfr. kong Haakons utsagn 24/12 1940 om «borgerkrig som nå pågår hjemme i Norge.») W. nevner s. 155 at internasjonal domstol i Tanger nektet utlevering av NS-medlemmer. Likeså Brasils høyesterett.

W. avslutter sin bok med: «Kollektiv skyld er for den vesterlandske rettstanke et primitivt og ubehjelpelig postulat». Det synes meg nærliggende her å henvise til Artikkel 50, Lovt. 1910, s. 501: «Ingen fellesstraff — penge- eller annen straff.» De virkelige «seierherrer» tolket dette i Nürnberg ved å betegne kollektiv straff som «rettsstridig og umenneskelig.» Særlig påvist av prost Hedem. Medlemskap i det tyske parti DNSAP ble derfor ikke straffet når ikke straffbare handlinger påvist. Således ble også von Papen frifunnet for «politiske intriger», da dette ikke var belagt med

Forts. side 6

Boken til Hewins

Hors de Combat:

FRA KULTURFRONTEO

XII.

OMKRING ET DIKTERJUBILEUM

Alf Larsen

Løft oss igjen av djevelevrim-
len,
gi oss igjen å ane himlen!

Alf Larsen.

I juli fylte dikteren Alf Larsen 80 år, og vi sender ham en forsinket, men derfor like hjertelig fødselsdagshilsen. Hvis det er noen som mumler om «støvets år» så passer det sannelig ikke her. Ingen har mindre støv på hjernen enn Alf Larsen. Han er alltid gnistrende opplagt, kampberedt, og har til overmål det som er så sjeldent i dagens ensrettede samfunn, hvor de fleste kunstnere ydmygt slikker de stønads- og stipendieutdelende tyranniske makthaveres hender: sine meningers mot. Måtte han nå bare beholde helsen. For noen år siden led han av en plagsom sykdom som rammer så mange der er nådd frem til skjels år og alder. Etter behandling av den tyske antroposoflege dr. Hans Mothes følte han seg bedre. Hvordan det senere er gått vet vi ikke, men håper han er kommet over det.

Vi nevnte antroposoflegen. La oss da med det samme omtale Alf Larsens tilknytning til antroposofien. Han er en sann disippel av Rudolf Steiner. Dette kom vel særlig tydelig til uttrykk i tidsskriftet Janus som han utga og redigerte i flere år. Ikke uten grunn regner han selv dette tidsskrift som noe av det vesentligste i sitt liv. Vi som leste det, sitter med varme minner om det.

Når man tenker på hans ofte stridbare gemytt så er i grunnen selve hans diktning en overraskelse. Denne fine, intense innlevelse i naturen kan den mere overflatiske leser likesom ikke få til å stemme med kjemperen, han som utdeler så mange drabelige og uredde hugg mot det han

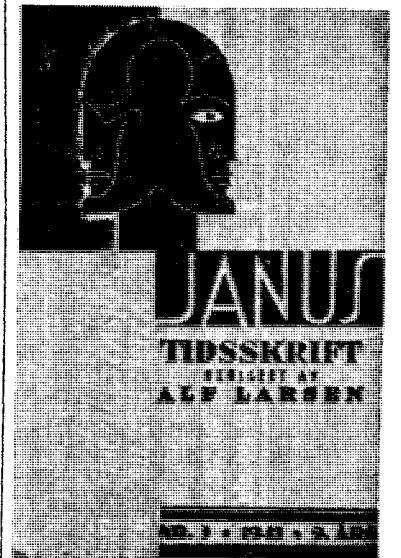
med rette frastøtes av i vår grumsete tid. Og dog gir nettopp hans lyrikk det utfyllende bilde av Alf Larsen. Hans dikte er ikke golde drømmesyner, men en positiv side ved ham. Og ut fra dem må en ha lov til å slutte at han så langt fra er den hatefulle refser. Han refser i smerte, i fortvilelse over tidens tomhet og goldhet, over dens makabre evne til å sette falske guder på piedestallene. Han er alltid våken. Han svinger svøpen over vårt bedrøvelige Høyreparti som ikke lenger er noe Høyre, men en matt, halv sosialistisk etterplapring av AP. Han gir — som oss — ikke to sure sild for norsk litteratur av idag. Han sier åpent at han ikke lenger gidder å lese de norske forfattere. En unntagelse gjør han for Torborg Nedreås som han har adskillig respekt for. Vi kjenner henne ikke, men vi tror gjerne Alf Larsen på hans ord.

Han har bare forakt for all den plutselige og nesegruse beundring for halvville negerhøvdinger. Vi går ut fra at han står på samme linje som oss når det gjelder det sydafrikanske spørsmål: det er vanvidd å ta parti mot den hvite mann som kjemper for livet. Vår sympati bør være for ham, ikke for de ville horder som omgir ham og når som helst kan overmanne ham og ete ham.

En nordmann, som hadde tilbragt en menneskealder som høyere funksjonær i Belgisk Congo kom noen år før krigen tilbake til hjemlandet. Han hadde litt av hvert å berette om sine opplevelser.

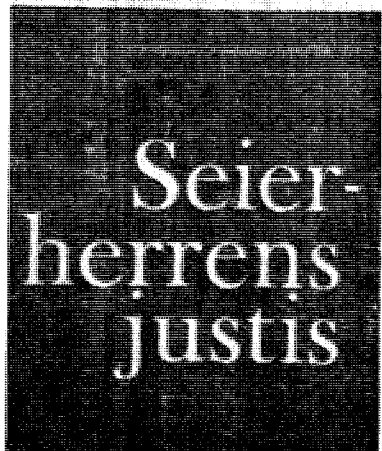
En gang var han invitert til fest hos en stammehøvding han var en god venn av.

... .. Forts. side 8

Slik så «Janus» ut

Albert Wiesener

Wieseners bok

Kan sannheten varig undertrykkes?

Forts. fra side 5

straff ifølge gjeldende lov og lov med tilbakevirkende kraft ikke ble godtatt.

Av utenlandske kritikere har jeg især i avsnitt I nevnt Waldkirch, Unstad, Hubatsch, Institutet för offentlig og internasjonell Rätt i Stockholm og fremfor alt Oppenheims «International Law». I 1965 er så utkommet i London *Ralph Hewins' «Quisling — Prophet without Honour»* på nesten 400 sider. Den omhandler også rettsoppgjøret og mere utførlig enn noe annet sted. Side 256, noten, betegner han avtalen 10/6 1940 som «final Armistice» (avsluttende våpenstillstand). S. 306 skriver han at kjernen i NS bestod av idealister, men som andre politiske partier og især hjemmefronten hadde NS sine eventyrere. «Nasjonal Samling var intet nazi-parti, men nærmest i klasse med finnenes Lappobevegelse». Professor Hubatsch s. 292 regner også de fleste NS som idealister. Anerkjennelsen er altså fra både engelsk og tysk side. Hewins s. 306: «Norske frivillige på tysk side gjaldt utelukkende krigen mot Sovjet.» «De hadde aldri i sinne å kjempe mot England og gjorde det heller ikke.»

S. 358 gir H. detaljerte opplysninger om rettsoppgjøret: Kartotek på 130 000, men rettsoppgjøret ble vilkårlig innskrenket til 48 688 fengslet eller mulktet ved dom eller (de fleste) direkte av politiet ved forelegg. 5 500 anklaget, men anklagen ikke forfulgt. 37 150 under etterforskning, men henlagt. 1 375 frifunnet. 45 dødsdommer. Mere enn 200 private likvidasjoner. Av de 200 krigsforbryterne ble to tiltalt for i 1942 å ha myrdet et jødisk ektepar (rov-mord) ved Skrikerudtjernet, men frifunnet, regnet som «patrioter», hjemmefrontfolk (ingen medlemmer av NS har skadet noen jøde). «Gulosten» som skjøt 2 britiske fanger (tyskere) ble ikke som andre krigsforbrytere satt under tiltale. Tyskland og Sovjet derimot straffer krigsforbrytere. Det kan komme en ny krig. Straffene skal vise hvordan folk ikke skal opptre. I Norge derimot ingen veiledning.

S. 359 skriver Hewins at en del av de dømte fikk sine formuer og forretninger overtatt «av lite kompetente tilsynsmenn, utnevnt av Erstatningsdirektoratet.»

Legger man de 130 000 NS til de ca 200 000 norske tyskerarbeiderne blir det 330 000 av en knapp million av Norges mannlige arbeidere. En lite ærerik rekord i landsforræderi. Og tyskerarbeiderne

i ammunisjonsfabrikker, festninger, flyplasser etc. ytet meget mere krigsbistand enn de ordinære medlemmer av NS, som meldte seg til partiet etter det nasjonale programmet. Hewins har inntatt Nasjonal Samlings program side 373—376. Det var mere forsvarsivrig enn de andre partiers. Også mere etisk, f. eks. «fellesnytte foran egen nytte». Hva var så det etiske ved rettsoppgjøret? Tyskerarbeiderne, fristet av god betaling for krigsviktig arbeide, gikk fri. Man hadde ikke nok konsentrasjonsleirer etter tyskerne, og de engelske okkuperanter hadde tatt Akershus festning. Det legale NS derimot, som ikke gikk med på den av eksilregjeringen innbilte krigstilstand og derav følgende sabotasje mot norske fabrikker, trikker og jernbaner eller krigsviktig tyskerarbeide, de ble straffet av dem som virket for illegale organisasjoner etc. Samarbeide med okkuperanten er en følge av «den offentlige orden og det offentlige liv» som Art. 43 (Lovt. s. 500) kunngjør som okkuperantens plikt, og som kong Haakon hyldet 26/8 1940 i likhet med samtlige organisasjoner i 1940. Samarbeidet skjedde for Norges skyld, ikke for tyskerne, enten det gjaldt Administrasjonsrådets eller NS', og bevirket at tyskerne ble holdt utenfor administrasjonen. Om samarbeidet ble utført norskbetonet var lett å konstatere.

Engelskmannen Hewins skriver (med britiske avisers anerkjennelse): «Det er omsonst å diskutere enten Storbritannia eller Tyskland var mest å bebreide for invasjonen i Norge 1940. Hvis en skulle si noe må det være at ansvaret faller på britene som fremprovoserte invasjonen ved kapringen av det tyske skib «Altmark» i norsk territorialfarvann 16/2 1940. Britiske forfattere som Lord Hankey bedømmer folkerettsbruddet, gjentatt ved britisk mineutlegning 8/4 1940 strengere. Unstad skriver at Tysklands invasjon 9/4 1940 skjedde i selvforsvar. Likeså Scharffenberg. Hadde Det norske Arbeiderparti overholdt nøytralitetsplikten 16/2 1940 — som det ble gjort under 1. verdenskrig — øket beredskapen og mobilisert, kunne både britisk og tysk invasjon og okkupasjon vært forhindret. Jfr. oberstløytnant Hauglies artikkel i Aftenposten 9/7 1965.

Side 378 skriver Hewins: «Hele landet effektivt okkupert av tyskerne som regjerte med erobrerens rett slik den er fremsatt i Haagerkonvensjonen. Ingen re-

gjerings utenom eksisterte med skinn av rett.» Hubatsch betegner (s. 289) Norges besettelse og eksilet som brudd på den statlige kontinuitet. Arbeiderbladet 14/6 1940: «Kongen og regjeringen er ikke lenger i landet og kan derfor ikke utøve myndighet innen landets grenseområde.» Så også Castberg i «Norge under okkupasjonen», s. 49. Jfr. Riksrådsforhandlingene, og Oppenheim, 8. utg. I, s. 287 om den internasjonale «bostedets lov», også inntatt i strl. § 86, siste ledd, og dermed også som norsk lov iflg. Waldkirch til hinder for norsk rettsoppgjør.

Hewins skriver at suvereniteten gikk over til de britiske befrielsesstyrker da tyskerne kapitulerte 8/5 1954 (følgelig tysk suverenitet ved norsk kapitulasjon 9/6 1940) Jfr. Høyesteretts uttalelse 11/6 1940 om at regjeringen var i funksjon, men avskåret fra å regjere. (Bare suverene stater er iflg. Oppenheim, 7. utg. II, s. 248 kvalifisert som krigførende.)

Hewins skriver om Norge at det var meningsløst at man i Norge overså Haagerkonvensjonen ved den tyske okkupasjon og det skadet nasjonen fysisk og psykisk. Norge led uforholdsmessig meget ved å bli operasjonsbasis for de store nasjoner. Sammenliknet med det to ganger krigsherjede Finnland og det hensynsfullt («gently») okkuperte Danmark led Norge mest (S. 275).

Britiske kanaløyer var under tysk okkupasjon. Hewins skriver at fra norsk side ble «Home Office» forespurt om hva der ble foretatt i England overfor kollaborasjon med tyskerne. Det ble svart at man foretrakk offisiell anerkjennelse («glorification»). Det er jo i pakt med Haagerkonvensjonen og hva England har fordret av befolkningen under sine mange okkupasjoner, og som ble krevd under annen verdenskrig av den britiske general Alexander på Sardinia.

Det er tragisk å tenke på at professor Skeie i 1945 skrev 3 brosjyrer, derav «Landssvik», hvori han framkjenner alle de eksile anordninger om endring i straffeloven *gyldighet*, og så tok man intet hensyn til det.

Oppenheim lærer imidlertid — som nevnt i avnitt I — at straffeloven vedblir å være gyldig. I den rettskultiverte verden anerkjennes Oppenheim og i Norges rettsverden stod Skeie høyt, men de som hadde kjennskap til folkerett og Haagerkonvensjonen og handlet deretter ble straffet.

Oppenheim, 7. utg., II, s. 253, note: 1: «Norge ikke al-

liert». Som Unstad også skrev og UK av 1945, Bilag, Bind II, s. 314. Oppenheim, 7. utg. II, s. 616: «Okkuperantens disposisjoner i henhold til Art. 43 er legale. Dette må ikke bli ignorert av den legitime regjering etter at den igjen har tatt territoriet i besiddelse».

Den tyske okkuperant mente de andre politiske partier støttet sabotasje og trodde det var nødvendig iflg. Art. å forby dem for å skape ro og orden. NASJONAL SAMLING fortsatte imidlertid å bestå som **legalt**. Hvordan kunne da eksilregjeringen fra utlandet gjøre NS **illegalt for medlemsskap under okkupasjonen?** Uansett deres handlinger?

Oppfatningen har vært at NS, som ikke fikk de illegale aviser og sirkulærer, allikevel skulle vite om de eksile anordninger, derunder om «den nuværende krigstilstand». Den som kong Haakon og statsministeren ikke aksepterte (Jfr. Kongen 26/8 1940 og statsministeren 25/6 1940). NS skulle også kjenne proklamasjonen av 7. juni 1940 om at «kampen» skulle fortsette fra utlandet. Kamp er ikke det samme som krig, og hvis proklamasjonen mente krig burde det være sagt. Ordlyden står i UK av 1945, Bilag, Bind II, s. 311-312: «vil være de frie talsmenn» for nasjonale krav. Krig passet imidlertid ikke med det

enstemmige utsagn samme dag om «håpløst for Norge å fortsette krigen» og befaling om «å innstille fiendtlighetene». Det mest avgjørende er vel det at 7/6 1940 kunne det til en viss grad sies å herske krig. Først 9/6 1940 forelå total kapitulasjon og 10/6 1940 våpenstillstand. NS kunne følgelig være lojal overfor Kongen og regjeringen og Norge ved å forholde seg slik Haagerkonvensjonen bestemmer.

Norges og okkuperantens interesser falt sammen i opprettholdelse av ro og orden og normalt arbeidsliv under enhver okkupasjon. Motsatt under krigstilstand. Det gjelder både objektivt og subjektivt. Den som mente krigen mot Tyskland var slutt kunne da ikke straffes etter § 86 på grunn av manglende forsett (strl. § 40) eller fordi der forelå **situasjonsvillfarelse** (§ 42). Og straffelovkomiteen i London skrev at alle NS mente krigen var slutt 10/6 1945. UK av 1945, Bilag, Bind III, s. 114: «En ikke ualminnelig mening at krigen mellom Tyskland og Norge sluttet 9. juni og at nordmenn som fortsatte krigen i utlandet var å betrakte som **frivillige** som ikke bandt staten Norge». Den samme oppfatning som Norge og England offisielt hevdet i skriftvekselen 1946.

SVERRE HELLIKSEN.

SOVJETSOLDAT —

Forts. fra side 4

dans til, Dshanian, jeg ber så pent!» Humøret mitt var på topp, blodet var kommet i kok, og jeg syns jeg kunne danse meg ihjel. Det var ikke nei i min munn. — «Men han har jo ikke noe sverd,» sa Vera. «Dessuten har han danset nok. Hun ville ikke jeg skulle slite meg ut. «Vi har nok av sverd,» sa Agulian, og ba to soldater gi meg bajonettene sine, de skulle få dem igjen etter dansen. De to karene var mere enn villige. og kom med to skarpe, blanke bajonetter, som var omtrent på størrelse med to sverd, men de var uten håndtak, bare til å feste i geværene og vanskelige å holde i. Men jeg fikk da et slags tak på dem, løftet dem, svingte dem krigersk, og ba musikken intonere sverddansen av Katsjaturian.

— «Stopp!» sa Agulian. — «Du må ta på deg støvlene, du kan ikke danse i den voldsomme rytmen barbent.» Vera var også engstelig, og ba meg ta på meg støvlene. Tilskuerne skjønte også at

det var galskap å danse barbent med to lynskarpe bajonetter.

Men jeg brød meg ikke om det, jeg kunne ikke danse med de vemmelige støvlene, og med en bajonett i hver hånd, gikk jeg fram på gulvet, og musikken satte i. Det ble dødsstille i det store lokalet.

Alle fulgte med i stor spenning, og jeg følte at jeg rev dem med — med min dansekunst. Katsjaturian var min yndlingskomponist, og denne sverddansen hadde jeg koreografert på min egen måte, med 77 vanskelige trinn, og bevegelser med de to sverdene, som ikke ble gjentatt en eneste gang, men variert ustanselig og kongenialt med komponistens rytmer. Midt under dansen følte jeg, at kraften begynte å ebbe ut, og jeg var trett etter de tre andre temperamentsfulle dansene.

Et par ganger holdt det på å gå galt, de skarpe bajonettene hvirvlet rundt meg, og var uhyggelig nær de bare bena mine. Det var nesten et

„Psykologisk krigføring“

Fort. fra side 1

Eldre mennesker vil fremdeles huske all krigsløgnen fra første verdenskrig med de avhuggede barnehender, såpekokingen på menneskelik og alt det andre. De vil også huske at det en tid etter verdenskrigen kom ut britiske bøker som gav nærmere avsløringer om denne «psykologiske krigføring». Forfatterne hadde selv hatt en hånd med i spillet og berettet i bøkene stolt om hvorledes de hadde klart å ta en hel verden ved nesen og skape myten om «de blodtørstige og ville hunner». I all sin forstokkede kynisme har engelskmennene nemlig iallfall det forsonende trekk at de etterpå åpent innrømmer sine onde gjerninger og morer seg over hvor lettroende folk dog kan være.

En skulle kanskje tro at folk etter disse avsløringer etter første verdenskrig ville

under, at jeg ikke ble skadd, men jeg klarte å samle mine siste krefter for å holde det hurtige tempoet, og fullendte denne krevende dansen. Ellers kan jeg ikke si jeg gjorde noen absolutt feil, trinne og bevegelsene gikk automatisk i tur og orden, nesten maskinmessig.

Tilskuerne var mere begeistret enn jeg kunne forestille meg, for da jeg var ferdig, ble jeg grepet av noen sterke karer, som med kraftige never løftet meg opp i været, og så hev de meg opp og ned som en kasteball. Og alle klappet i takt og jublet.

Jeg var helt ferdig, påkjenningen hadde vært for stor, men nå kom Vera og la de myke hendene sine på pannen min. — «Du har sikkert feber, Erwand,» sa hun, og jeg følte meg også glohet over hele kroppen.

Nå kom Agulian og klemte meg med sine kraftige armer. «Det var virkelig en god sverdtdans,» sa han.

Jeg var ikke klar over hvor jeg hadde ham. I løpet av de 2½ minutt dansen tok, gjorde jeg flere ganger korsets tegn — kristendommens symbol — i luften med sverdene, og likeledes før jeg begynte kampen. Og da jeg hadde jaget fienden på flukt, slik som dansen karakteriserer, og som våre forfedre har gjort gjennom alle tider når de gikk til kamp mot fienden.

Jeg trodde han ville blitt rasende og gitt meg en kraftig salve, for han representerte det kommunistiske hierarki, og jeg det stikk motsatte, men det viste seg at han var blitt begeistret, tiltross for sin partipolitiske innstilling og virksomhet, og at han innerst inne hadde sterke nasjonalistiske følelser.

være mere moralsk rustet til å møte lignende foreteelser i annen. Men så langt derifra. Britene gjenopptok sin «psykologiske krigføring» fra første verdenskrig, bare med den variasjon at de nu for å dekke seg selv skrek opp om den onde og diabolske tyske propagandasjef dr. Goebbels. Og de gjorde det så dyktig at en hel verden — og i ganske særlig grad den uhyre naive del av den som finnes i Norge — lot seg ryste over denne fryktelige tyske løgnhalsen, mens de uten reservasjoner godtok de britiske løgner.

Også etter annen verdenskrig er innrømmelsene kommet, selv om det synes å ha gått fullstendig hus forbi her i Norge. Selv når norske forlag utgir bøker med slike avsløringer er det visst ingen som egentlig oppfatter hva det dreier seg om.

Og dog burde jo noen og hver etter å ha lest den britiske topp-«psykolog» Sefton Delmers bok «Mikrofonen var mitt våpen» (John Griegs Forlag 1964) si seg selv at det trass i alt var en lykke at den tyske okkupasjonsmakt inndro radioene i Norge. For hva ville der ikke ha skjedd av mord og sabotasje i landet vårt om så ikke var blitt gjort.

Den britiske tory Leonard Ingram hadde en nøkkelstilling i den hemmelige organisasjon S.O.E. (Special Operation Executive), som var ansvarlig for motstandsbevegelse, sabotasje, snikmord og andre mere tvilsomme foretagender. Sefton Delmer hadde den dypeste beundring for Leonard Ingram. Selv ble han leder for de forskjellige «frihetssendere», radiosendere som gav det utseende av at de sendte fra forskjellige steder innen det okkuperte Europa.

Om dette forteller Delmer i sin bok på side 114 (Det er best å holde seg til skriftens ord, så ingen skal beskyldes oss også for å lyve eller overdrive. Vi har som kjent en meget nidkjær riksadvokat som våker over det «almene vel»):

«I vårt kontor mottok jeg alle våre hysj-hysj forbindelser, undergrunnsfolk fra Polen, Danmark, Norge, Frankrike, Holland. De fleste var ledere for de forskjellige motstandsbevegelser i de tyskoppkjuperte landene. De reiste stadig mellom England og sine respektive hjemland — — — Jeg følte meg ofte beskjemet når disse dyktige og tøffe karer kom så tillitsfullt til meg for å få greie på hvordan de best kunne gjøre bruk av «svarte» våpen i sitt arbeid. Min viktigste bønn til dem var, at hver gang de drepte en tysker, måtte de gjøre hva de kunne for at det skulle se ut som om det var tyskere som hadde gjort det. Til min store glede

forstod de alle poenget og gikk inn for å praktisere det. Et typisk eksempel på hvordan dette kunne gjøres, var en plakat som ble satt opp flere steder i Norge. Det er av den største viktighet, poengterte jeg, at Hitler og Gestapo får inntrykk av at de ikke bare møter motstand fra patriotiske polske, franske eller norske grupper, men at det også eksisterer en omfattende tysk motstandsbevegelse.»

På side 119 får vi høre om mulig enda verre ting:

«Uten forkleinelse for noen av de andre okkuperte landenes undergrunnsbevegelse, må jeg ha lov til å fremheve polakkenes innsats som ganske enestående. De foretok stadig ekspedisjoner inn over den tyske grense og ved dem kunne vi få sendt brev til hvilket som helst sted i Das Reich. Noen av de oppdragene de polske undergrunnskarer utførte for oss teller med blant de uhyggeligste sakene vi befattet oss med.

Den første av de operasjoner jeg sikter til, besto i å poste brev til pårørende av tyske soldater som nylig var død på tyske militærstasjon i Italia. Disse sykehusesene pleide å sende telegrafisk melding til de lokale tyske myndigheter på avdødes hjemsted med anmodning om at dødsbudskapet måtte bli bragt videre til de falnes familier. Disse telegrammer ble fanget opp av britiske ekspertes og sendt videre til meg. Vi hadde altså både navn og adressene like etter at døden var inntruffet.

Så satte vi oss ned og skrev en rekke rørende brev. De var skrevet på vedkommende sykehus' papir, forfalsket av oss, og kom tilsynelatende fra en sykesøster eller venn av avdøde som hadde sittet ved hans dødsleie og nå ville skrive noen trøstens ord til de etterlatte. Brevet begynte alltid med å fortelle hvor god en tysk patriot avdøde hadde vært, og så, helt en passant, føyde vi til, at avdøde hadde sendt sitt gullur eller sitt krusifix, eller hva det nå ellers kunne være av verdiskaker hjem til familien. Det var blitt overlevert til en eller annen Herr Ortsgruppenleiter for videreføringssendelse.

I rimelig tid etter at vi hadde postlagt en rekke slike brev, sendte vi så en skarp tale ut gjennom eteren. Her fikk disse «likplyndrere», som vi kalte dem, gå gjennom. Høye naziledere som var usle nok til å beholde en død soldats siste gave til sin familie. Dette skapte selvsagt en voldsom harme mot nazilederne i mange tyske familier.

En annen teknikk vi brukte når det gjaldt brevskrivning, var å la en «sykepleierske» skrive et opprørt brev til den avdøde soldats foreldre og fortelle at sønnen slett ikke var død av sine sår, men at en nazilege hadde gitt ham en «barmhjertighetssprøyte». Dette var imidlertid ikke blitt gjort for å spare gutten for flere lidelser, men for å skaffe sengeplass til en pasient, som hadde

Bak kulissene —

(Fort. fra s. 2)

og regjeringen tenke nøye over dette forslag til å sikre 'Norges uavhengighet' som de sier.»

«Kongens svar».

Vi har hørt meget i dette minneåret igjen om Kongens berømmelige og stolte svar på riksrådsforhandlerne og stortingsmennenes oppfordring til ham om å abdisere. Hvor mye konge og hvor mye Koht det var i svaret, forteller fru Diesen på side 110 i boken:

«Sent på kvelden 3. juli. Dagboken min er blitt forsømt de siste dagene. Vi har slitt hårdt med å få ferdig Kongens svar, men nå er det gjort. Jeg synes det er et helt strålende dokument. Koht har vært på sitt aller beste, og Kongen var også meget vel fornøyd med formen. Statsråd Hjelmtveit kom med forslag til en endring, en virkelig forbedring var det på det punktet det gjaldt. Jeg tror at

større sjangser for å bli bra og komme ut i kamp igjen. Nazistene hadde ikke bruk for en gutt som ikke lenger var istand til å kjempe, slike tok de bare livet av, skrev «sykepleiersken».

Men det var enda en postoperasjon vi gjennomførte ved hjelp av polakkene. Og denne var om mulig enda mere kynisk og brutal enn ovennevnte. Mine kontaktmenn hadde fortalt meg at det stadig innløp brev fra mødre eller andre pårørende i Tyskland som nektet å akseptere at deres sønn var død. De fortsatte å skrive som om deres sønn fortsatt var i live. Jeg bad om å få utlevert disse brevene og satte hardt igjennom en intrikat plan for å stimulere soldater til å desertere.

Kjære fru X skrev vi. Vær så snild ikke å sette igang undersøkelser angående Deres sønn Martins tilholdssted. Det eneste vi kan si er, at han er i sikkerhet i et nøytralt land hvor han har fått seg en meget godt betalt stilling. Mange av hans soldatervenner er med ham. Så snart denne forferdelige Hitler-krigen er over, vil han sende bud etter Dem. Han ber meg overbringe sine beste hilsener til familien. Og for all del fortell ingen om dette brevet. Brevene ble postlagt på tysk område av våre polske medarbeidere.

Mitt poeng var selvsagt at ingen foreldre ville kunne motstå fristelsen til å la denne gode nyheten om at sønnen var i live, og sågar i frihet, gå videre til i det minste én person. Og denne ene ville igjen fortelle den til minst to andre o.s.v. På denne måten ville ryktet om alle de tyske soldatene som deserterte og fikk gode stillinger i nøytrale land, spre seg så fort at flere og flere tyskere ville følge eksemplet og gjøre det samme.»

Vel, dette var Sefton Delmers poeng. Hva vårt er kan leserne antagelig tenke seg uten nærmere angivelse.

alle som har hatt med dette å gjøre, nå føler seg lettet, og det har de grunn til. Svaret gjør slutt på all uklarhet, og det er meget viktig. Kongen sier klart og utvetydig: Nei! »

Og forfatterinnen løfter en refsende pekefinger mot dem som «sviktet». (Side 111):

«Men det er noen mennesker i Stockholm og Oslo som ikke har noen grunn til å glede seg. Tvert imot, de må skamme seg grundig. Først og fremst presidentskapet som har latt seg lokke med på dette, men også Stockholmsgruppen sitter dårlig i det.»

Og på side 113 forteller hun at:

«Jeg fikk vite at det er kommet et nytt telegram fra de fire i Stockholm. Det handler nesten bare om skuffelse og bitterhet i Norge, rettet mot statsmyndighetene. Det sies at i 'mange kretser' hjemme er man bitter over at Konge og regjering har rømt av landet' og tatt gullet med seg. Resten kan jeg tenke meg.»

Flere britiske trakasserier.

På side 115 får vi høre om flere britiske trakasserier:

«5. juli. I dag fulgte jeg med Koht for å referere fra et besøk han avla hos den polske utenriksminister Zaleski. Da fikk jeg vite at regjeringen har fått beskjed helt uventet, om at den må flytte fra Royal Palace Hotel, da det skal disponeres av evakuerte maltesere. (!) Statsrådene likte det naturligvis ikke.»

Heldigvis er det også lyspunkter for den misaktede «allierte». (Side 119):

«9. juli. I dag har det stått en fin leder om Kongen i 'Times'. Den kommer til å styrke vår posisjon her i London ganske betydelig (!). Nå gjelder det å smi mens jernet er varmt, både her og hjemme.»

Om de rykter som endte med at hun ble sendt til Canada, har hun det syn at de ble lansert av politiske grunner for å ramme Koht. (Side 140):

«Det er nå åpenbart at det ikke er min person som er hovedårsaken, aksjonen er av politisk natur. Det er heller ikke utenriksministerens privatliv de ømmer seg for, hans rykte bryr de seg ikke det dugg om.

Det gjelder bare å finne en syndebukk. Så håper de at andre som satt i ansvarlige stillinger den 9. april skal bli mildere bedømt. Det er nok den virkelige grunn til denne simple kampanjen mot utenriksministeren.»

Men så samlet jo alle parter seg senere om en annen og mere velegnet syndebukk.

For ordens skyld bemerker vi at utropstegn og bemerkninger i parentes i sitatene er våre.

FRA KULTURFRONTEN —

(Forts. fra s. 5)

Da festen var på det høyeste vinker høvdingen på ham og fører ham et stykke unna. Der er det gravet en fordypning i jorden med glohete stener over. Høvdingen puffer stenene vekk og nordmannen ser noe som han mener må være en apeskrott. Negeren tar kniven sin, skjærer et stykke av skrotten og rekker det til gjesten: «Smak på det!» Nordmannen så gjør. «Det var ganske godt det der,» sier han, «hva er det for noe?» Høvdingen smiler: «Nå har du smakt stekt neger. Merker du ikke den friske viltsmaken? Jeg foretrekker langt stekt neger. Den hvite mann har en adskillig flauere smak, smaker mere som kanin.»

«Men kan du ikke servere ham med en skarp saus,» spør nordmannen, «hvorfors ikke en pepperrotsaus?»

Med det samme han har sagt det angrer han på sin flåsethet. Der går kaldt nedover ryggen på ham da høvdingen mønstrer hans runde og trivelige skikkelse med gourmetens kjennerblikk. Likesom det ikke er noe brorskap i kortspill, er det vel neppe heller vennskap når det gjelder høyere kulinariske nytelser.

Omsider nikker høvdingen: «Du har rett. Det får vi prøve neste gang.»

Dette var som sagt før krigen, den ulykkelige krig som skapte slik kaos i alle begreper. Først og fremst ble alt som heter anstendighet og rettferdighet trampet i grus, noe som mange av våre lesere fikk kjenne på kroppen. Så ble en lang rekke ville og halvville folk plutselig «frigjort», lenge før de var modne til å stå på egne ben. Daglig får vi bevis på idiotiet i denne frigjørelsesprosess. — Nylig ble et par representanter for det norske «fredskorps» bedt om å pakke sammen litt bråfort. Hvis ikke så bar det rett i suppegryta. Formodentlig ville negerhøvdingens kone da først ha sørget for at de ble grundig barbert de nødvendige steder, for, som hun pleiet å si til sin mann: «Du skal iallfall ikke klage over å få hår i suppen!»

I U.S.A. får man til gagns lide for fedrenes synder. Den første store ulykke for den hvite mann derborte var den vettløse innførelse av neger-slaver. Ulykke nr. 2 var å sette dem i frihet. Og ulykke nr. 3 var å gi dem like borgerrettigheter. Nå vil det ikke vare lenge før svartingene skyller som en flodbølge over Statene, og en vakker dag tar de all makten. Og da, ve den hvite mann! Nylig fikk man i Los Angeles og Chicago en forsmak på hva man har i vente. De svarte drepte, plyndret, brente og ødela som ville

dyr. Nei, meget verre enn dyr der er fredelige som søndagsskolelærere i sammenligning.

Aldri har vel Axel Oxenstiernas ord «Min sønn, hvis du aner med hvor liten klokenskap verden styres» større gyldighet enn nå. Hvis England hadde unngått den tragedie å ale opp en Winston Churchill så hadde det britiske imperium formodentlig bestått den dag i dag, og en rekke av de problemer som rider verden som en mare, ville ikke ha eksistert. Men det nytter ikke å gråte over spilt melk. Eller gjør det?

Det er ingen lov som påbyr oss å følge det gammeltestamentlige ord om at hvis noen slår deg på ditt høyre kinn så skal du vende det venstre til, slik som våre skruppelløse forfølgere og baktalere forlanger det av oss. Det er heller ingen lov (ennå iallfall) som tvinger oss til å tro på de Skodvinske historier som han har hatt den freidighet å luften i selveste Times. (Hvor mr. Hewins har ergret kanaljene — og gud skje lov for det!)

For en verden vi lever i! Det er fristende å sitere noen linjer av Sommerset *Maugham*. Han sier: «I couldn't but surmise that the devil, looking at the cruel wars that Christianity has occasioned, the persecutions, the tortures Christian has inflicted on Christianity has occasioned, the hypocrisy, the intolerance, must consider the balance sheet with complacency. And when he remembers that it has laid upon mankind the bitter burden of the sense of sin that has darkened the beauty of the starry night and cast a baleful shadow on the passing pleasures of a world to be enjoyed, he must chuckle as he murmurs: give the devil his due.»*)

Men la oss trosse døden og djevelen så lenge vi kan. Og la oss synge ut. Vi er glade og takknemlige for å ha Alf Larsen blant oss. Måtte det være den høyreste åndsaristokrat forundt ennå å rette mange hugg mot pygmeer og mørkemenn før han vandrer til sine fedre.

*) Jeg har en mistanke om at Djevelen når han ser på de kriger kristenheten har fått i stand, forfølgelsene, torturen som kristen har anvendt mot kristen, uvennligheten, hykleriet, intoleransen, må betrakte status med velbehag. Og når han husker på at menneskeheten er pålagt syndens bitre byrde som formørker mangen stjerneklar natt og kaster en giftig skygge over de flyktige gleder verden gir en til å fryde seg over, da må han flire mens han mumler: gi Djevelen hans andel.

GÅSEØYNE NE I GJEN!

VERDENS GANG er mektig fornærmet for at det ble sluttet forlik mellom FOLK OG LAND og Sverre Hartmann. Så fornærmet at bladet faller tilbake til sprogbruken i de lykkelige tider da «retts»-oppgjøret raste som verst. Det skriver om «forliket» i gåseøyne, hva det nå kan mene med det. I den forbindelse tør vi kanskje minne om den gamle historien med Adolf Hoel på Ilebu. Under okkupasjonen ble han som kjent utnevnt til det han for lengst burde ha vært, professor. En av de kultiverte fangevokterne på Ilebu spurte en dag den gamle herremann hva han var for noe «i det sivile». — «Professor», svarte Hoel. — «I hva da?» — «I gåseøyne».

TYSK UNGDOM INFISERT

MORGENBLADET bringer et intervju med en yngre tysk journalist, som ikke er særlig begeistret for den tyske ungdoms utvikling. Det er da heller ikke vi. På MORGENBLADETS spørsmål om hva det er som opp-

Skyld —

(Forts. fra side 4)

å bygge opp igjen den ødelagte katedral Coventry.

I Storbritannia derimot har ingen ennu oppfordret til å yde et bidrag til innbyggerne av Breslau og Stettin fordi de er blitt fordrevet fra sine hjem gjennom den avgjørelse som ble truffet på Potsdamkonferansen. Ingen gruppe av britiske frivillige har såvidt det er forfatteren kjent, besøkt Tyskland for å hjelpe til med å bygge opp igjen tyske kirker som er ødelagt av engelske bomber. Når en engelskmann har dårlig samvittighet på grunn av en eller annen sak, så snakker han ikke om det, men fortrenger det fullstendig fra sine tanker. Helt ubevisst omsetter han i praksis tesen til noen filosofer, hvorefter det man ikke tenker på heller ikke eksisterer — bortsett kanskje fra i tankene til Gud, hvis eksistens riktignok de fleste engelskmenn idag i høy grad betviler.

Denne innstilling blir trefende illustrert ved den britiske offentlighets reaksjon på avsløringene av kjensgjerningene om Dresdens ødeleggelse ved Royal Air Force i den allerede nevnte bok av David Irving. I de fleste anmeldelser av denne bok blir det kortfattet kommentert at riktignok var det en skrekkelig hendelse, men heldigvis er man ute av stand til å si

tar store deler av den tyske ungdom nettopp nu, svarer han: «karriere og pop-kultur. Dessverre vet jeg at dette er tilfelle. Amerikanismen har etter krigen forflatet tilværelsen, derom hersker det ingen tvil hos meg. Ungdommen har sett at entusiasme for saker og politikk kan føre til krig og ødeleggelse. Derfor arbeider man nøkternt for sin egen personlige karriere og lar sine små dagdrømmer tilfredsstilles av Beatles og tegneserier». Det er mulig at denne tyske journalist som så klart ser forfallet også har en mistanke om at det er krefter i verden som sørger for at entusiastisk ungdom i et land ødelegges gjennom krig og forfølgelse og drives tilbake i flokken som vandrer mot vår kulturs undergang. Men han tør kanskje ikke si det? Skjønt han er ganske modig, synes vi når han på spørsmålet om hvorledes forholdet er mellom tyskere og jøder nu, svarer med å fortelle en historie om to biler som støtte sammen på landeveien. Den ene sjåfør løper ut av bilen og roper: «Er De jøde?» — «Nei». — «Kom da ut og forklar deg, idiot!» Han avlutter med å si at «historien er betegnende som eksempel på at en tysker aldri ville våge å si sin hjertens mening til en jødisk landsmann. Man kan forstå bakgrunnen, men i det lange løp virker slike ting uheldig. Det burde ikke være forskjell på mennesker». Er det noen som kjenner igjen de tyske forfallssymptomer i Norge?

KULTUREN HAR SEIRET

Ifølge DAGBLADET og de andre norske kulturbærere så ble kulturen trampet under fote av nasjonalsosialismen, men så ble den heldigvis bragt på fote igjen av østens og vestens kulturbærere.

at en enkeltperson bærer skylden for den. En unntagelse danner riktignok anmeldelsen til den kjente forfatter og publisist Harold Nicolson, som begynte: «Den britiske offentlighet liker å innbille seg selv at om andre nasjoner også tåler redselgjerninger, så begår vi selv aldri avskyelige handlinger. Dog kan bare få krigshandlinger være like grunnløse, hensiktløse og brutale som angrepet på Dresden.» Nicolson fortsetter så med å sitere kommentarene i sin tid fra det avdøde underhusmedlem Richard Stokes om at terrorangrepet på Dresden var en flekk på det nasjonale våpenskjold.

Hvorledes det er med de østlige gir kanskje dette lille viser kanskje dette lille glimt fra Ulbrichtavisen «Norddeutsche Neueste Nachrichten» som beretter om noen «Tage der schwedischen Klassiker» som i oktober skal holdes bak muren i Berlin. Avisen forteller at «herunder vil slike fremragende personligheter som Selma Lagerlöf, Carl Michael Bellmann og Fredrika Bremer være tilstede». Selma Lagerlöf har som kjent vært død i 25 år, Fredrika Bremer døde allerede i 1865 og hva Bellmann angår, så har han ikke vært blant de levendes tall siden 1795.

MERE TYSK SONING

Vi har før her i bladet nevnt den tyske aksjon «Sühnezeichen» som gjennom korporlig innsats skal sone for tyske ugjerninger under krigen. Det kunne være på sin plass å sone for tåpelig tysk utenrikspolitikk under krigen, men vi stiller oss noe uforstående når den geskjeftige ungdom fra det sønderbombede Tyskland nu skal ta fatt på å bygge et stort økumenisk sentrum i Rotterdam som en slags anerkjennelse av tysk skyld for luftangrepet på Rotterdam i 1940! — Rotterdam lå som alle burde vite i angrepssonen for de fremrykkende tyske tropper og ble bombardert i full overensstemmelse med folkeretten. At en tysk Staffel ikke i tide kunne få beskjed om Nederlands totale kapitulasjon kan ikke belastes tyskerne.

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 43 33

FOLK OG LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo 4

Telefon 37 76 96

Boks 3214 - Sagene

Ekspedisjonstid: Tirsdag til fredag fra kl. 10 til kl. 15. Mandag og lørdag holdes kontorene stengt.

Redaktør Melsom kan bare påregnes truffet etter forutgående avtale.

Abonnementspriser:

Kr. 40,— pr. år, kr. 20,— pr. halvår i Skandinavia. Utlandet kr. 25,— pr. halvår. I nøytralt område innlands: Kr. 50,— pr. år, kr. 25,— pr. halvår.

Løssalg kr. 1,00.

Bruk postgironr. 16 450. Utgiver A/S Folk og Land Viking Boktrykkeri - Oslo